

[Lorentzen.]

sagde nogle meget smukke og gode ting om dette forhold, idet han bl. a. henviste til, at der altid er nogle, som vil arbejde i små virksomheder; dér er der andet, der tiltrækker. Der er det mere patriarkalske forhold, de rolige arbejdsforhold og så dette, at man er hinanden nærmere inde på livet, mere kammerat med hinanden. Det vil altid betyde meget. Tilværelsens behagelighed kan jo ikke altid udmåles i kroner og øre. Derfor tror jeg ikke på, at det ville skabe nogen uvilje, hvis der i gode år blev oprettet nogle store sociale fonds eller udbetalt udbytte til arbejdere og funktionærer, foranstaltninger, som folk på de mindre arbejdspladser måske ikke kunne høste fordel af.

Lovforslaget hviler som sagt på en frivillig ordning, og derfor kan jeg ikke se, at man behøver at nære nogen betænkelighed, hverken fra den ene eller den anden arbejdsgivers side. Af forskellige regnskaber fra de store virksomheder — de regnskaber, der er tilgængelige for offentligheden — fremgår det, at der sættes hen til både det ene og det andet formål, ja, et enkelt stort aktieselskab har engang været så flot at skænke et kollegium, alt sammen på frivillig basis, så der er ingen grund til at tro, at man ikke fortsat vil yde på frivillig basis i de gode år. Men det er muligt, at det foreslåede nævn — jeg synes nu nok, nævnet er lovlig stort, men det er en enkelthed, som man ikke skal hænge sig i — vil være i stand til at gøre propaganda for en fornuftig ordning, der kan bidrage til at skabe en følelse af naturlig samhørighed mellem alle interesserede parter på samme arbejdsplads. Kan en sådan samhørighed skabes, er der ingen tvivl om, at det vil medvirke til at fremme produktionen, og kan loven bidrage til at skabe denne samhørighed, må man erkende, at dens gennemførelse ikke har været forgæves. Jeg synes i hvert fald, det er et forsøg værd at se, om den kan bidrage til, at der skabes noget i den retning.

Med disse ord skal jeg anbefale ændringsforslaget til vedtagelse.

Poul Møller: Det konservative partis folketingsgruppe kan også anbefale tingets medlemmer at stemme for lovforslaget i dets nu foreliggende affattelse. Det er jo ingen

hemmelighed, at der inden for mit parti har været store betænkeligheder ved overhovedet at lovgive på dette område, og nogle af betænkelighederne giver sig bl. a. udtryk i, at et af mit partis udvalgsmedlemmer, det ærede medlem hr. Fanger, ikke kan medvirke til lovens gennemførelse; han vil motivere sin stilling her i det høje ting.

Vore betænkeligheder skyldes ikke selve tanken om at udvikle lønsystemer, der kan fremkalde større produktion eller skabe et nærmere samarbejde mellem arbejdere, arbejdsgivere og funktionærer, men frygten for, at man ad lovgivningens vej for det første binder virksomhederne i ganske bestemte former, hvor man individuelt bedre kunne finde frem til noget mere passende for de enkelte virksomheder, og for det andet, at man lægger et tryk på virksomheder, som for nogles vedkommende kan medføre vanskeligheder. Men selve tanken om udvikling af visse former for udbyttedeling og især oprettelse af sociale fonds har ikke forårsaget nogen tvivl inden for det konservative folkeparti. Vi har da også med glæde set, at en række af disse former i årenes løb har udviklet sig, er vokset og groet ude omkring i erhvervslivet. Fra virksomhed til virksomhed har man fundet på forskellige nye former, hvorved man kunne skabe en større samhørighed mellem virksomhedens medarbejdere og dens ledelse.

For os er det derfor også afgørende, når vi stemmer for denne lovgivning, at denne udvikling fortsat kan finde sted og kan finde sted på et frivilligt grundlag, at man ikke prøver på at skabe en skabelon, en bestemt ramme, nogle bestemte principper, som skal følges, men at virksomhederne selv kan finde frem til de ordninger, de finder bedst stemmende med den enkelte virksomheds tarv, med de pågældende medarbejderes interesser. Det kan være i form af en kontant udbetaling, en bonusordning, fondsdannelser, hjælpefonds til aldersdomsunderstøttelse, til feriehjem, til sygehjælp og en række andre ting; det kan være aktieemissioner, ja, i det hele taget er det ganske frit, hvad man vil finde frem til.

Det nu foreliggende forslag bevarer fuld frivillighed. Det offentlige giver ingen begunstigelser, fremhæver ikke den ene ordning på den andens bekostning. Det offentlige, myndighederne, pålægger ikke nogen